

ПОГЛАВЈЕ 11. ЗЕМЈОДЕЛСТВО

НИВО НА ПОДГОТОВКА

Умерено подготвена (Moderately Prepared) – 3

ОСТВАРЕН НАПРЕДОК

Одреден напредок (Some Progress) – 3

КОМЕНТАР

Државата остварила умерено ниво на подготовка и одреден напредок. Петгодишната Национална програма за директни плаќања и поддршка на рурален развој е усвоена. Усогласувањето со политиките на ЕУ бара одвојување на плаќањата од производството и воведување стандарди за вкрстена усогласеност. Во руралниот развој, постигнат е одреден напредок во зголемувањето на персоналот во Агенцијата и Телото за управување, но капацитетот за апсорпција на средствата во рамките на претпристапната програма на ЕУ за рурален развој (ИПАРД II) останува недоволен, со што се зголемува ризикот од враќање на средствата на ЕУ и одложување на нови мерки на ИПАРД програмата. Потребно е натамошното развивање и надополнување на интегрираниот административен и контролен систем (IACS) со стратешки одлуки за политики за директни мерки за поддршка. Земјоделските советодавни услуги се обезбедени од страна на Националната агенција за проширување, која има хронични недостаток на капацитет и финансиски ресурси. Има сериозна потреба од зајакнување на улогата на Агенцијата. Мониторингот на органската сертификација и производите треба да се интензивира. Националниот пазар за органски производи сè уште останува ограничен.

ПРЕПОРАКИ ОД ЕВРОПСКАТА КОМИСИЈА

- Финализирање на Националната мрежа за сметководствени податоци за фарми, правно и процедурално усогласување со *acquis*;
- Да се подготви акционен план за понатамошно институционално и правно усогласување со *acquis* во областа на заедничката организација на пазарот;
- Да се интензивира имплементацијата на Инструментот за претпристапна помош во руралниот развој (ИПАРД II) и да се обезбеди целосна апсорпција на средствата од ЕУ преку зајакнување на административните капацитети и надлежностите на Агенцијата ИПАРД.

Извештај 2016

Хоризонтални прашања

- Сè уште не е воспоставен систем за мониторинг и евалуација на националното земјоделство и стратегија и програми за рурален развој.
- Организациската структура на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство не соодветствува во целост со стратегијата и јавната политика која е во негова надлежност.

Извештај 2018

Хоризонтални прашања

- Одлуките за петгодишната национална програма за директни исплати и поддршка за рурален развој и функционална анализа на секторските институции се одложени.
- Потребно е понатамошно усогласување на националните шеми за поддршка, за да ги зголемат континуираните национални и ЕУ инвестиции во управувањето, администрацијата и контролните системи.
- Процесот на усогласување на мрежата на сметководствени податоци за фарма е во тек, но неговиот слаб квалитет го спречува неговото ефективно користење во дизајнирањето на политиката.
- Усогласувањето со политиките на ЕУ бара одвојување на плаќањата од производството и воведување стандарди за вкрстена усогласеност.
- Не е направен напредок за подобрување на квалитетот на податоците и релевантноста на регистарот за фарми и систем за идентификација на земјишни парцели.
- Моменталните структури и ресурси во Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство, и Агенцијата за финансиска поддршка во земјоделството и руралниот развој се недоволни за управување и одржување на робустен систем за контрола.
- Потребно е да се разјасни улогата на Министерството за земјоделство шумарство и водостопанство и на Агенцијата за финансиска поддршка во земјоделството и руралниот развој во работата и одржувањето на Интегриран административен и контролен систем (IACS).

Извештај 2019

Хоризонтални прашања

- Директните плаќања и понатаму се врзани за производството со ограничена примена на правилата за вкрстена усогласеност.
- Потребно е да се донесат одлуки за одвојување на плаќањата од производството и за други усогласувања со политиките на ЕУ.
- Натомошното развивање на интегрираниот административен и контролен систем (IACS) треба да се надополни со стратешки одлуки за политики за директни мерки за поддршка.
- Потребни се напори за усогласување на мерките за државна помош со *acquis*.
- Усогласувањето на Мрежата за сметководствени податоци на фарма (FADN) со правила на ЕУ сè уште е во тек.
- Со системот за идентификација на земјишни парцели (LPIS) се создаваат нови орто-фотографски карти и дигитализација на земјоделското земјиште. Сепак, употребата на системот е ограничена бидејќи поранешните катастарските записи сè уште се референца за исплати врз основа на големина на површината.
- Разликите помеѓу вкупната земјоделска површина и декларираниите земјоделски парцели треба понатаму да се решаваат.
- Националната агенција за проширување има хроничен недостаток на капацитет и финансирање.

Извештај 2016

Организации на заеднички пазар

- Придонесот на мерките на директни плаќања на приходите на фармерите не се пријавува и сè уште не се проценува.
- Системот за Аграрно сметководство недоволно се користи во пресметката на нивото на директна поддршка.
- Во тек е надградба на интегриран систем за администрација и контрола. Потребно е да се вршат редовни контроли на внесувањето на податоците и проверки на лице место, со цел да се има сигурен интегриран регистар на земјоделски стопанства.
- Нема напредок за воспоставување на систем за советување на фармери.

Рурален развој

- Инвестициите за рурален развој за подобрување на пристапот до наводнување, консолидација на земјиштето и промоција на земјоделските задруги остануваат на ниско ниво.
- Подготовката за ИПАРД мерките, инвестициите во јавната рурална инфраструктура, подобрувањето на обуките и советодавната служба чија реализација првично беше планирана за 2016-2017 треба да се интензивира.
- Потребна е понатамошна проценка за да се идентификуваат тесните грла во програмирањето за рурален развој, проектирањето мерки и во спроведувањето.
- И покрај напорите за подобрување на спроведувањето на ИПАРД Програмата и зголемениот број на апликации, околу 16,2 милиони евра од фондовите на ЕУ останаа неискористени во 2015 година
- Недостаток на вработени, нивно често менување и рачната обработка на предмети во АФПЗРР (ИПАРД агенцијата) креира голем број на заостанати проекти, одложување на одлуките и одложување на плаќањата.

Извештај 2018

Организации на заеднички пазар

- Мерките на пазарот и мерките за управување со ризик, кои се применуваат за поединечни земјоделски производи, треба да бидат подобро образложени.
- Понатамошното усогласување со заедничките пазарни мерки би можело подобро да се искористи за да се подобри конкурентноста на секторот.

Рурален развој

- Првата ЕУ претпристапна програма за земјоделство и рурален развој (ИПАРД I) е завршена со 17% од расположливите средства платени во периодот 2007-2013 година.
- Доделувањето на задачите за спроведување на буџетот за програмата ИПАРД II беше доделено од Комисијата и беше објавен првиот повик за апликации.
- Способноста да се апсорбираат ИПАРД II фондовите останува предизвик, поради нецелосни апликации и долг процес на склучување на договорите.
- Постојаното намалување и високиот одлив на вработените во Управувачкото тело и во ИПАРД Агенцијата продолжуваат да бидат проблем за сериозна загриженост.

Извештај 2019

Организации на заеднички пазар

- Постојат законски одредби за пазарни интервенции во согласност со *acquis* на ЕУ кои треба да се спроведат.
- Сè уште е потребен напредок во усогласувањето на шемите за специфични стоки и поддршката за јавните и приватните складишта, организациите на производители и пазарната интервенција.
- Потребно е и зајакнување на капацитетот на имплементација.

Рурален развој

- Капацитетот за апсорпција на средствата во рамките на претпристапната програма на ЕУ за рурален развој (ИПАРД II) останува недоволен, со што се зголемува ризикот од поврат на средствата на ЕУ и одложување на одобрувањето на нови мерки.

Извештај 2016

Политика на квалитет

-Спроведувањето на други програми за квалитет (како сертифицирано производство) би можеле да се промовираат кај земјоделците.

Извештај 2018

Политика на квалитет

- Во областа на политиката за квалитет забележан е одреден напредок откако еден производ ("Охридска цреша") е регистриран како географска ознака.
- Законодавството во секторот е усогласено со *acquis*, но потребни се дополнителни напори во спроведувањето на релевантните правила.

Извештај 2019

Политика на квалитет

- Законодавството во секторот е усогласено со *acquis*, но напредокот е ограничен на развивање и промовирање на шеми за квалитет.
- Потреба од зајакнување на Капацитетот за спроведување и контрола на шемите за квалитет.

Органско производство

- Сертифицираното органско производство се очекува да се зголеми.
- Потребни се построги мерки и контрола за да се обезбеди органски квалитет потребни за извоз.

Органско производство

Органско фармерство

- Потребно е да се зајакне мониторингот на органската сертификација и производите.
- Националниот пазар за органски производи останува ограничен.